

Tallentajasta talouspäälliköksi – sähköisen taloushallinnon vaikutus kirjanpitäjän työnkuvaan

Roni Tuominen



Tekijä(t) Roni Tuominen	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Tallentajasta talouspäälliköksi - sähköisen taloushallinnon vaikutus kirjanpitäjän työnkuvaan	Sivu- ja liitesivumäärä 28 + 1
Opinnäytetyön otsikko englanniksi From keyboard operator to finance manager – Effect of electronic financial management to accountant's job description	
<p>Opinnäytetyön aiheena on tutkia kirjanpitäjien työnkuvan kehittymistä taloushallinnon sähköistymisen myötä. Tavoitteena on selvittää millaisia muutoksia kirjanpitäjät ovat joutuneen tekemään työssään sekä muutoksien vaikutusta päivittäiseen työhön.</p> <p>Sähköinen taloushallinto pyrkii käsittelemään kirjanpidon ja kaikki sen prosessit sähköisesti tietotekniikkaa, sovelluksia ja internetiä hyödyntämällä. Siinä pyritään automatisoida jokainen tietojen käsittelyvaihe, sekä eliminoidaan turhat työvaiheet.</p> <p>Työn toimeksiantajana toimii Talouskonsultointi Mertaaja Oy, joka on pieniin ja keskisuuriin asiantuntijayrityksiin keskittynyt sähköinen tilitoimisto. Mertaajilla haluttiin selvittää millaisia positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia sähköisellä taloushallinnolla on työntekijöihin ollut.</p> <p>Tutkimus toteutettiin haastatteleamalla tilitoimiston kirjanpitäjiä. Menetelmätapana on käytetty kvalitatiivista tutkimusta, jossa lähetettiin avoimet haastattelukysymykset kaikille Talouskonsultointi Mertaajan kirjanpitäjille. Tutkimuksen tulokset ovat hyvin linjassa teorian kanssa. Tutkimuksesta selvisi, että kirjanpitäjien työnteko on muuttunut selvästi sähköisen taloushallinnon myötä. Etätyö antaa mahdollisuuden tehdä työtä ilman aika ja paikka rajoituksia. Havaittiin myös, että automaation kasvaessa aikaa on jäänyt enemmän asiakaskontakteille ja konsultointiin.</p>	
Asiasanat Sähköinen taloushallinto, kirjanpito, kirjanpitäjä, työnkuva, Procountor	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn rakenne ja tutkimuskysymykset.....	1
2	Taloushallinnon sähköistyminen	3
2.1	Kirjanpito	4
2.2	Taloushallinnon prosessit	5
2.2.1	Osto- ja myyntilaskut	6
2.2.2	Palkat, matka- ja kululaskut.....	7
2.2.3	Pääkirjanpito.....	8
2.2.4	Raportointi ja viranomaisilmoitukset.....	10
2.3	Perinteinen taloushallinto	10
2.4	Sähköinen taloushallinto.....	11
3	Kirjanpitäjän muuttuva työkuva	13
3.1	Perinteinen kirjanpityö	13
3.2	Sähköinen kirjanpityö	14
4	Toimiala nyt	15
5	Empiirinen tutkimus	18
5.1	Taluskonsultointi Mertaaja Oy	18
5.2	ProCountor	18
5.3	Tutkimuskysymykset- ja menetelmät.....	19
5.4	Haastattelut	19
5.4.1	Työnteon muutos.....	20
5.4.2	Työn sisällön muutos.....	20
5.4.3	Vaikutukset ajankäyttöön	21
5.4.4	Procountor ja sen hallinta.....	21
5.4.5	Sähköisen taloushallinnon hyödyt.....	22
5.4.6	Sähköisen taloushallinnon haitat.....	22
6	Pohdinta.....	24
6.1	Tutkimuksen johtopäätökset ja luotettavuus.....	24
6.2	Jatkotutkimus ja itsearviointi.....	25
	Lähteet	27
	Liitteet.....	29
	Liite 1. Haastattelukysymykset kirjanpitäjille.....	29

1 Johdanto

Sähköinen taloushallinto on saavuttanut jo tukevan jalansijan Suomessa varsinkin suurissa yrityksissä ja koko ajan lisääntyvissä määrin pk-yrityksissä. Kirjanpitäjän työnkuva onkin täten joutunut kehittymään uusien teknisten mahdollisuuksien myötä.

Tutkin opinnäytetyössäni kirjanpitäjien työnkuvan kehittymistä taloushallinnon sähköistymisen myötä. Tavoitteena on selvittää millaisia muutoksia kirjanpitäjät ovat joutuneen tekemään työssään sekä muutoksien vaikutusta päivittäiseen työhön. Työn toimeksiantajana toimii Talouskonsultointi Mertaoja Oy, joka on pieniin ja keskisuuriin asiantuntijayrityksiin keskittynyt sähköinen tilitoimisto. Tilitoimiston käytössä on sähköinen taloushallinto järjestelmä Procountor.

Opinnäytetyön aihe valittiin yhdessä toimeksiantajan kanssa. Talouskonsultointi Mertaoja on ollut mukana kehittämässä sähköistä taloushallintojärjestelmää Procountoria alusta alkaen. Halusimme selvittää miten yrityksen kirjanpitäjien työnkuva on muuttunut heidän liittyessä mukaan sähköisen taloushallinnon pariin.

Vastaavaa aihetta ovat tutkineet omissa opinnäytetöissään jo useampi henkilö. Pehdyin työtäni aloittaessa erityisesti Salosen (2013), Husun (2005), ja Heikkilän (2014) tutkimuksiin. Aihetta sivutaan myös monissa muissa opinnäytetöissä, joissa tutkimuskysymys eroaa kuitenkin suuresti. Muissa opinnäytetöissä toimeksiantajana on ollut yritys, joka on juuri siirtynyt tai vasta siirtymässä sähköisen taloushallinnon pariin. Aihetta on myös tutkittu asiakkaan näkökulmasta, kuten tekee Husu vuoden 2005 työssään. Lähimpänä omaa kysymyksen asettelua on Heikkilän tekemä tutkimus. Suurin ero hänen työhönsä löytyy kuitenkin toimeksiantajayritysten koosta. Heikkilän tutkimuksen kohde on työllistäjänä moninkertainen verrattuna Talouskonsultointi Mertaojaan. Toimeksiantajayritysten konsepti on myös erilainen, joten tutkimuksien lähtökohdat eroavat selvästi toisistaan.

1.1 Työn rakenne ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön teoriaosassa käsitellään sähköisen taloushallinnon osa-alueita ja eroja perinteiseen kirjanpitotapaan. Lisäksi keskitytään kirjanpitäjien työnkuvaan ja jokapäiväisen työn vertailuun perinteisen ja sähköisen työn välillä. Teoriaosassa tarkastellaan myös taloushallinnon toimialan nykytilannetta ja sen kehitystä viimeisien vuosien aikana. Lähteinä on käytetty tuoreinta alan kirjallisuutta, tutkimuksia sekä artikkeleita.

Empiirisessä osassa esittelen toimeksiantajayrityksen Talouskonsultointi Mertaaja Oy:n sekä Procountor taloushallinto-ohjelmiston. Empiirinen tutkimus on toteutettu haastattelemalla tilitoimiston kirjanpitäjiä. Menetelmätapana on käytetty kvalitatiivista tutkimusta. Otannan koko ei ole suuri, joten pystyin toteuttamaan aineiston keruun sähköpostin välityksellä lähettämilläni avoimilla tutkimuskysymyksillä.

Opinnäytetyöllä pyritään selvittämään sähköistymisen vaikutuksia kirjanpitäjien työnkuvaan. Pääkysymyksen selvittämiseksi on vastattava seuraaviin alakysymyksiin:

- 1) Miten kirjanpitäjän työtehtävät ovat muuttuneet sähköistymisen myötä?
- 2) Mitä muutoksia sähköistyminen on tuonut kirjanpitäjän työntekoon?
- 3) Miten sähköistyminen on vaikuttanut kirjanpitäjän ajankäyttöön?

2 Taloushallinnon sähköistyminen

Oikeaa määritelmää sähköiselle taloushallinnolle on vaikea löytää alan nopean kehityksen takia. 1990-luvulla puhuttiin paperittomasta kirjanpidosta, mutta kehityksen myötä on alettu käyttää termejä sähköinen- ja digitaalinen taloushallinto. Termejä on käytetty synonyymeinä, vaikka niistä voi löytää eroja määrittelijästä ja asiayhteydestä riippuen. Sähköinen taloushallinto nähdään usein suppeasti vain verkkolaskutuksena ja laskujen sähköisenä käsittelynä. Digitaalisuudella tarkoitetaan laajemmin kokonaisvaltaista sähköistä taloushallinnon prosessien kattamista yli organisaatorajojen. (Lahti & Salminen 2014, 24–26.)

Käytän työssäni kuitenkin termiä sähköinen taloushallinto välttyäkseni suurimmilta sekaannuksilta lähteiden välisten määritelmien välillä. Sähköinen taloushallinto on kattava kokonaisuus, joka pitää sisällään myynti- ja ostolaskujen käsittelyn, matka- ja kululaskut, palkanlaskennan, viranomaisilmoitukset, maksuliikenteen ja kirjanpidon, sekä mahdollistaa näiden välisen saumattoman kommunikoinnin. (Helanto, Kaisaniemi, Koskinen, Kuntola & Siivola 2013, 5.)

Sähköinen taloushallinto pyrkii käsittelemään kirjanpidon ja kaikki sen prosessit sähköisesti tietotekniikkaa, sovelluksia ja internetiä hyödyntämällä. Siinä pyritään automatisoimaan jokainen tietojen käsittelyvaihe, sekä eliminoimaan turhat työvaiheet. (Lahti & Salminen 2014, 24–26.) Kaikkien laskujen, tilotteiden ja viranomaisilmoitusten kulkeminen sähköisessä muodossa on sähköisen taloushallinnon perusta. (Poutanen 2007.)

Suomi mahdollisti vuonna 1997 tehdyllä lainsäädännön muutoksella sähköisen taloushallinnon ja paperittoman kirjanpidon. Suomi oli internetin käytön johtava maa ja esimerkiksi maksaminen internetissä yleistyi nopeasti. Nopean maksuliikenteen pankkien välillä mahdollistamat pankkistandardit, sekä maksutapahtumien automaattinen käsittely viitteiden avulla lisäsivät luottamusta internet-palveluihin. Sähköinen taloushallinto on yleistynyt Suomessa kuitenkin kaikkia ennusteita hitaammin. 2000-luvun alussa näytti vielä siltä, että Suomeen voisi kehittyä merkittävä kansainvälistä vientiä ja kasvua edustava toimiala sähköisen taloushallinnon ympärille. (Lahti & Salminen 2014, 28–30.)

Odotettua hitaammasta kehityksestä huolimatta, on taloushallinnon digitalisoituminen viimein saavuttanut kriittisen massan ja kehitysvauhdin myös laskuliikenteessä. Esteinä nopeammalle kehitykselle ovat olleet pula sopivista taloushallintojärjestelmistä. Ihmisillä ja organisaatioilla on myös ollut ongelmia omaksua nopeasti kehittyvää teknologiaa ja toimintamalleja. Suomessa sähköisyys on viety kaikkein pisimmälle suuryrityksissä. Siellä ostolaskujen sähköinen käsittely, myyntilaskujen lähettäminen verkkolaskuina ja talous-

hallintoon liittyvät automaatio ovat pidemmällä kuin pk-yrityksissä. (Lahti & Salminen 2014, 28–30.)

2.1 Kirjanpito

Kirjanpidon päätarkoitus on yritystoiminnan tuloksen selvittäminen. Siitä selviää yrityksen tuottaman jakokelpoisen voiton määrä, josta yrityksen omistajat ovat erityisen kiinnostuneita. Kirjanpidon perusteella lasketaan myös maksettavat verot ja sen pohjalta täytetään veroilmoitus. Kirjanpito pitää myös erillään yrityksen ja muiden talousyksiköiden, kuten yritysliikkeen omistajan menot, tulot ja rahat. Sillä tuotetaan myös informaatiota yrityksen toiminnan suunnittelua ja seurantaa varten. (Tomperi 2013, 11.)

Kirjanpitolain mukaan kaikki yritykset ovat kirjanpitovelvollisia ja yrityksen johto on vastuussa kirjanpidon järjestämisestä. 30.12.1997 voimaan astunut laki mahdollistaa koneellisen tietovälineen käytön tositteiden ja kirjanpitomerkitöjen laatimiseen ja säilyttämiseen tasekirjaa lukuun ottamatta. Kirjanpitolain 2 luku liiketapahtumien kirjaamisesta mahdollistaa tositteiden ja kirjanpitomerkitöjen teon koneelliselle tietovälineelle kirjanpitovelvollisen tarvittaessa selväkieliseen kirjalliseen muotoon saatettavalla tavalla. (Kirjanpilolaki 30.12.1997/1336.)

Työ- ja elinkeinoministeriössä on vuodesta 2013 asti toiminut työryhmä, joka on selvittänyt kirjanpitolain ja siihen liittyvän sektorilainsäädännön muutostarpeita. Työ perustuu uuteen EU:n tilinpäätösdirektiiviin (2013/34/EU) ja Suomen velvollisuuteen soveltaa direktiiviä Euroopan unionissa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Direktiivi pitää saattaa voimaan viimeistään 20.7.2015, mikä tarkoittaa että kirjanpilolaki, kirjanpitoasetus, sekä muu kirjanpitolain perusteinen lainsäädäntö tulee tarkistaa direktiivin mukaiseksi. (TEM 2014, 1.)

Uuden direktiivin suurin muutos tulee koskemaan pieniä yrityksiä ja heille suotavia helppouksia tilinpäätöksessä ja tilintarkastuksessa. Työryhmän kaavailemat uudistukset tulisivat vaikuttamaan sähköiseen kirjanpitoon sallimalla nykyaikaisen tietotekniikan täysmittaisen hyödyntämisen. Direktiivi ei sisällä säännöksiä kirjanpidon teknisestä toteuttamisesta, joten nämä muutosehdotukset ovat täysin kansallisia. Kirjanpitolain toisen luvun säännökset kirjanpidon menetelmistä, aineistosta ja säilytyksestä ovat pysyneet muuttumattomina lain voimaantulosta lähtien. Tietotekniikka on kuitenkin kehittynyt vuodesta 2007 asti niin paljon, että säädöksen muutostarve on ilmeinen. Luvussa käytetty terminologia on vanhentunutta eikä enää vastaa alan käytäntöjä. Uudistus pyrkii sallimaan kirjanpidon automatisoinnin ja sähköisen tiedonsiirron kirjanpitovelvollisten ja viranomaisten välillä, sekä

varmistaa aineistojen tarkastettavuuden ja tarkasteltavuuden siten, että tilintarkastuksen ja harmaan talouden torjunnan edellytykset tehostuvat. (TEM 2014, 7.)

Kirjanpitolain toisen luvun kehittämisessä on keskitytty siihen, että kirjanpitovelvollisia pakkotavia säännöksiä siirretään kirjanpitolakiin voimassa olevan lain seikkaperäisistä ministeriö päätöksistä ja ne kirjoitetaan sen mukaiseen muotoon, että ne ovat noudatettavissa kirjanpitojärjestelmän teknologiasta ja rakenteesta riippumatta. Kumoamalla ministeriö päätökset, jotka pitävät sisällään teknisen kehityksen myötä nopeasti vanhentuvia määräyksiä, annetaan kirjanpitovelvollisille ja järjestelmien kehittäjille mahdollisuus viedä teknologiaa eteenpäin ja luoda kilpailukykyisiä ratkaisuja. (TEM 2014, 31.)

2.2 Taloushallinnon prosessit

Taloushallinnon tehtävänä on tuottaa yritysjohdolle johtamista avustavia ja taloutta kuvaavia raportteja, osallistua yrityksen talouden johtamiseen ja valvontaan, sekä konsultoida johtoa taloushallinnon näkökulmasta. Yrityksen laskentatoimi määrittellään suunnitelmalliseksi toiminnaksi kerätä ja laatia yrityksen toimintoja kuvaavia arvo- ja määrälukuja sekä laatia niihin perustuvia raportteja yritysjohton, rahoittajien ja muiden sidosryhmien tueksi. (Neilamo & Uusi-Rauva 2010, 12–13.)

Taloushallinnolla tarkoitetaan järjestelmää, jolla organisaatio seuraa taloudellisia tapahtumia siten, että se voi raportoida toiminnastaan sidosryhmille. Näiden sidosryhmien perusteella taloushallinto voidaan jakaa kahteen tarkoitukseltaan erilaisen taloudellisen informaation tuottamiseen. Ulkoinen laskentatoimi, eli yleinen laskentatoimi, tuottaa organisaation ulkopuolisille sidosryhmille informaatiota ja sisäinen tuottaa informaatiota yrityksen johdolle. Modernissa taloushallinnossa ja laskentatoimessa nämä ovat tiiviisti integroituneet yhteen. (Lahti & Salminen 2014, 16.)

Ulkoisen laskentatoimen tuottama tieto on kohdistettu yrityksen varsinaisen toiminnan ulkopuolisille sidosryhmille. Laskelmien tehtävänä onkin ensisijaisesti omistajille esitettävän voitonjakolaskelman ohella tuottaa informaatiolaskelmia useille yrityksen sidosryhmille. Sen tietojärjestelmä toimii keskeisenä tietopankkina, jonka sisältämää tietoa käytetään laajasti hyväksi yrityksen talouden ohjauksessa. Ulkoisen laskentatoimen tuottama päädokumentti on tilinpäätös. (Neilamo & Uusi-Rauva 2010, 13.)

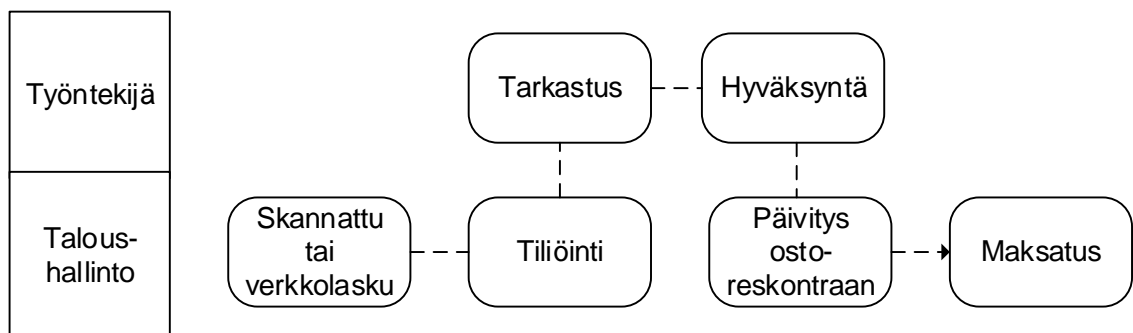
Tietojärjestelmän näkökulmasta taloushallinto voidaan nähdä järjestelmänä, joka koostuu toisiinsa liitetyistä komponenteista, jotka toimivat yhdessä tietyn tuloksen saavuttamiseksi. Toisiinsa liittyvät komponentit sisältävät niin laitteistot, ohjelmistot, tiedon syötön, tulos-

teen, datan, ihmiset kuin menettelytavatkin. Järjestelmän tuottama tulos voi olla kuukauden tuloraportti tai myyntilaskujen lähetys asiakkaille. (Lahti & Salminen 2014, 16.)

2.2.1 Osto- ja myyntilaskut

Ostolaskujen käsittely on useimmiten eniten resursseja ja aikaa vievä prosessi. Laskujen sähköisen lähettämisen ja automatisoitujen toimintojen avulla onkin yleensä saavutettavissa suurimmat hyödyt. Verkkolaskujen yleistyessä on koko ajan helpompaa tehostaa toimintaansa. Suomessa noin 70 % kaikista yrityksistä lähettää verkkolaskuja. Verkkolaskujen vastaanottaminen on käytännössä helpointa, jos vastaanotettavat laskut tulevat suomalaisilta suurilta tai keskisuurilta yrityksiltä. Hidastavana vaikutuksena verkkolaskujen osuuden kasvattamiseksi on toimittajien suuri määrä, toimittajien pieni koko ja ulkomaisten toimittajien suuri osuus. (Lahti & Salminen 2014, 52.)

Toimiva ostolaskuprosessi on tehokas ja se minimoi useisiin tallennusvaiheisiin liittyvien virheiden mahdollisuuden. Käytännössä järjestelmä vastaanottaa verkkolaskuja tai paperisia laskuja, jotka ovat tulleet järjestelmään sähköisessä muodossa skannauspalvelun kautta. Manuaalisesta laskujen tallentamisesta vapaudutaan täten kokonaan. Lasku voidaan kierrättää sähköisesti tai maksaa suoraan järjestelmän kautta ilman verkkopankissa käyntiä. Ostoreskontran työtehtäviä voidaan tehostaa ja keventää kokonaistyömäärää sekä pienentää virheiden mahdollisuutta käyttämällä automatisoitua tiliöintiä. Samoilta toimittajilta saapuville laskuille voidaan määrittää oletustilit, joille laskut kohdistuvat. (Helanto ym. 2013, 45.)

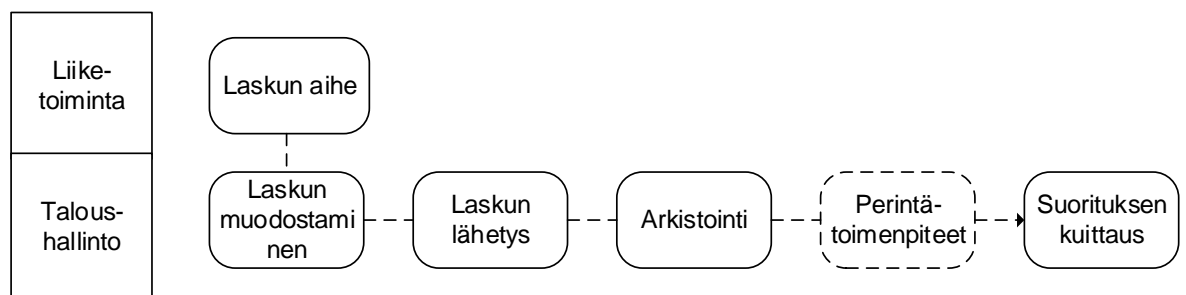


Kuvio 1 Sähköinen ostolaskuprosessi (Lahti & Salminen 2014, 55.)

Myyntilaskutus on yritykselle erittäin tärkeä toiminto. Viiveet ja virheet laskutuksessa voivat heikentää yrityksen maksuvalmiutta ja vaarantaa koko toimintaa. Laskutus on lisäksi toiminnoista se, mikä näkyy asiakkaille ja vaikuttaa näin yrityksen imagoon sekä on osa asiakaspalvelua. Kokonaisvaltainen sähköinen laskutus ei täyty pelkästään laskutuskannan valinnalla, vaan pitää sisällään koko prosessin laskun laatimisesta aina maksun vas-

taanottoon ja kuittaukseen. Laskun sähköinen laatimisprosessi mahdollisimman automaattisesti ja tehokkaasti saattaa olla yritykselle merkittävämpi asia laskutuksen tehokkuudessa kuin se, mitä kanavaa pitkin lasku lähetetään vastaanottajalle. (Lahti & Salminen 2014, 78–79.)

Kuten ostolaskutuksessa, myös sähköisessä myynnin laskutusprosessissa pyritään ohjaamaan automatisointia pitkälle järjestelmässä olevien perus- ja ohjaustietojen avulla. Laskutuksen ja myyntireskontran perustiedot sisältävät asiakasrekisterin, tuoterekisterin ja näiden takana olevat tiliöintissäännöt. Rekisterit nopeuttavat laskun laadintaa selvästi manuaaliseen tietojen syöttöön verrattuna. (Lahti & Salminen 2014, 84.)



Kuvio 2 Myyntilaskuprosessi (Lahti & Salminen 2014, 79.)

2.2.2 Palkat, matka- ja kululaskut

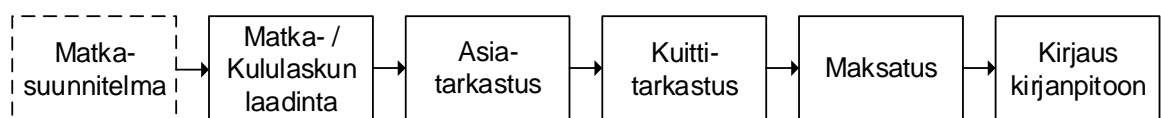
Palkkahallinto on monissa yrityksissä varsin merkittävä osa hallintoa. Yrityksen koosta voi riippua onko palkkahallinto organisoitu osaksi taloushallintoa vai onko se rinnakkainen toiminto HR-toiminnassa. Pk-yrityksille suunnitelluissa taloushallintojärjestelmissä palkkahallinto on usein osa kirjanpito-ohjelmistoa. Suurimmissa yrityksissä käytössä on poikkeuksetta erilaisia palkkahallintoon tarkoitettuja ohjelmistoja, jotka ovat tarvittavilta osin integroitu muihin järjestelmiin. (Lahti & Salminen 2014, 135.)

Yritykset maksavat työntekijöilleen palkkaa korvaukseksi heidän tekemästään työstään. Suomessa palkkausta säätelevät lainsäädäntö ja erilaiset sopimukset. Verotus, erilaiset lakisääteiset vakuutus- ja sosiaaliturvamaksut sekä työ- ja loma-aikakäsittely liittyvät kiinteästi palkanlaskentaan. Ennakkoperintäasetuksen mukaan yrityksellä on velvollisuus pitää palkkakirjanpitoa aina, kun se maksaa palkkoja. Palkka muodostuu aikasidonnaisen rahapalkan lisäksi luontaiseduista ja muista palkkalajeista, jotka asettavat erilaisia vaatimuksia palkanlaskentaprosesseille ja järjestelmille. Monesti palkanmaksun yhteydessä joudutaan käyttämään tulkintaa varsinkin ylitöihin liittyvissä maksuissa. Ne vaativat usein manuaalista työtä jos tulkintatoiminnallisuutta ei ole käytössä palkanlaskentaohjelmissa. (Lahti & Salminen 2014, 137–139.)

Kun kaikki tarvittava tieto on palkkojen osalta kerätty ja syötetty järjestelmään, palkkojen maksu käy erittäin tehokkaasti ja automaattisesti. Palkkalaskelmien lähetys tapahtuu sähköisesti ja palkat voidaan myös maksaa suoraan taloushallinto-ohjelman käyttöliittymän kautta SEPA-palkkoina. Vaadittaviin viranomaisilmoituksiinkin tiedot kerätään automaattisesti ja ne siirtyvät järjestelmästä verottajalle ilman tietojen uudelleen tallentamista. (Helanto ym. 2013, 47–52.)

Matka- ja kululaskuprosessi aiheutuu henkilöstölle maksettavista kulukorvauksista, joita on syntynyt matkustettaessa yrityksen edustajana, tai yrityksen työntekijä on tehnyt yritykselle kulutapahtumia aiheuttavia pienhankintoja itse. Lähes kaikissa yrityksissä maksetaan työntekijöille matka- ja kulukorvauksia. Prosessi on usein hankala ja työläs työvaihe sekä matkustajan että hallinnon näkökulmasta. Aivan pienelle yritykselle prosessin sähköistäminen ei ole kovin merkittävää, mutta henkilöstön kasvaessa alkaa usein kertyä sen verran matkatapahtumia ja muita kululaskuja, että prosessin tehostaminen on kannattavaa muunkin kuin tilitoimiston näkökulmasta. (Lahti & Salminen 2014, 101–103.)

Matkalasku laaditaan erillisellä sovelluksella tai moduulissa. Laskun laadinta helpottuu, kun sähköisen taloushallinnon ohjelma sisältää matkalaskurin sekä verottajan vuosittain vahvistamat päivärahojen ja kilometrikorvausten enimmäismäärät. Kuitteja ei tarvitse toimittaa tilitoimistoon tai tulostaa paperille ja kierrättää eri henkilöiden postilokeroissa, kun ne on skannattuna laskun liitteeksi. (Helanto ym. 2013, 46.)



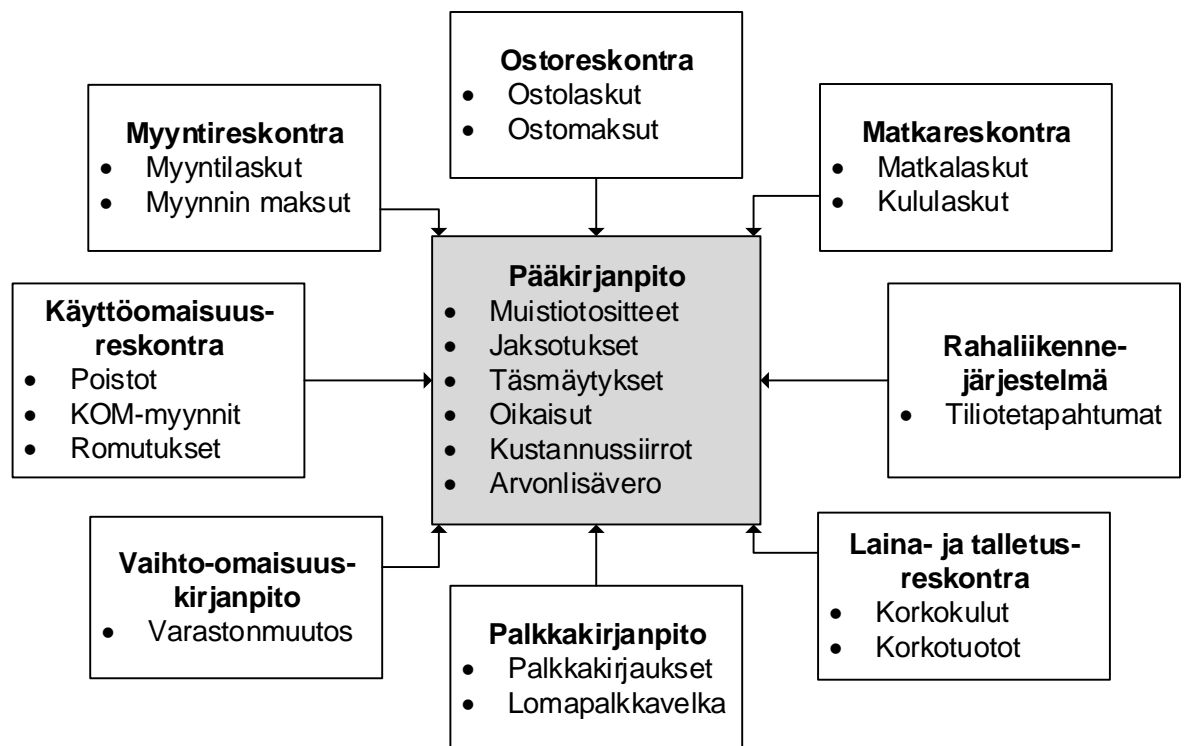
Kuvio 3 Matka- ja kululaskuprosessin vaiheet (Lahti & Salminen 2014, 102.)

2.2.3 Pääkirjanpito

Pääkirjanpito kokoaa kirjaukset yrityksen kaikista liiketapahtumista. Taloushallinnon osaprosessit, joita edellä on kuvailtu, ovat pääkirjanpidon tärkeitä sidosryhmiä ja rajapintoja. Suurin osa kirjanpidon kirjauksista syntyy liiketoimintaprosessien tai osakirjanpitojen tuloksena. Kirjauksia syntyy myös suoraan pääkirjanpitoon tehtävistä tositteista. Valtaosa liiketapahtumista siirtyy sähköisessä kirjanpidossa automaattisesti pääkirjanpitoon, jolloin sen tehtäväksi jää liiketoiminnasta syntyneiden kirjausten ohjaaminen oikeille tileille ja dimensioille. Pääkirjanpidossa täsmäytetään osakirjanpito ja kokonaisuus, sekä analysoidaan se poikkeamien havaitsemiseksi. Sinne kirjataan myös mahdolliset oikaisut, korjaukset ja järjestelmän ulkopuolisten jaksotukset. (Lahti & Salminen 2014, 150–152.)

Muistiotositteet ovat suoraan pääkirjanpitoon tehtäviä tositteita. Niiden avulla kirjataan muun muassa jaksotukset, oikaisut, täsmätykset, maksettavat arvonlisäverot ja laskennalliset kurssierot. Muistiotositteet vaativat liitteeksi laskelman tai muun aineiston, mistä käy ilmi miten kirjattavaan summaan on päästy. (Lahti & Salminen 2014, 151.)

Pääkirjanpidon automatisoinnilla on kriittinen vaikutus raportointiin laadun, valmistumisai-kataulun ja virheettömyyden osalta. Kirjanpidon perustiedot tuleekin miettiä tarkasti etukä-teen ennen kuin sinne aletaan tallentamaan tapahtumia. Perustietojen tärkeys näkyy sii-nä, että jos jotakin asiaa ei ole seurattu kirjanpidossa, ei siitä ole mahdollista muodostaa raporttejakaan. Tilikartta on yksi kirjanpidon perustietoja jonka lähtökohtana tulee aina olla raportointi. Tilikartalla tulisi olla vain sellaisia tilejä eroteltuina joita halutaan seurata rapor-teissa. Tämä helpottaa ja nopeuttaa raporttien laadintaa. Tilikartan tulee kuitenkin olla lyhydessäänkin tarpeeksi kattava, että kirjanpitoasetukseen määritellyn tuloslaskelman ja taseen saa muodostettua. (Lahti & Salminen 2014, 153–155.)



Kuvio 4 Pääkirjanpito muodostuu osakirjanpidoista ja suoraan pääkirjanpitoon tehtävistä muistiotositteista (Lahti & Salminen 2014, 152.)

2.2.4 Raportointi ja viranomaisilmoitukset

Sähköisessä taloushallinnossa raportoinnilla on suuri merkitys eri sidosryhmille ja yrityksen johdolle. Toimivassa raportoinnissa sisäinen ja ulkoinen laskenta on integroitu mahdollisimman tiiviisti, jolloin mahdollistetaan lukujen paikkansa pitävyys ja raportoinnin tehokkuus. Pitkään jatkunut epävarma taloustilanne on yksi syy, miksi johdon raportointi ja liiketoiminnan ennustaminen ovat olleet monen yrityksen tärkeimmistä kehityksen kohteista. (Lahti & Salminen 2014, 171.)

Ulkoisten raporttien tehtävänä on täyttää lakisääteisen raportoinnin tarpeet, sekä tietojen toimittaminen ulkopuolisille sidosryhmille. Ulkoiseen raportointiin sisältyy virallinen talousraportointi, joka sisältää tilinpäätösraportoinnin sekä muun viranomaisraportoinnin. ”Viranomaisraportointi on tulevaisuudessa pitkälti automatisoitu ja verojen keruu tehostunut. Uudessa taloushallinnossa rutiinityö vähenee, prosessien kontrollointi painottuu, konsultoinnin ja asiakaspalvelun merkitys kasvaa” kertoo Tilisanomien päätoimittaja Juha Ahvenniemi (Tilisanomat 2014). Tuloraportoinnin automatisoinnilla saavutetaan suuria säästöjä, kun tietoja ei tarvitse enää toimittaa useille eri viranomaistahoille eri aikoina ja eri formaateissa. Viranomaisten tai esimerkiksi pankkien työssä on saavutettavissa merkittäviä työajansäästöjä, kun paperisia tilinpäätöksiä ei tarvitse enää skannata järjestelmään tai tilinpäätöslukuja tai muita tietoja ei tarvitse enää erikseen tallentaa uudelleen eri järjestelmiin. (Lahti & Salminen 2014, 171–175.)

Taloushallinnon raportit ovat yrityksen johdon tärkeä tuki. Niiden avulla on mahdollista analysoida yrityksen taloudellista tilannetta ja ennustaa esimerkiksi tulevaa kassavirtaa. (Helanto ym. 2013, 50.) Integroidussa ympäristössä on vain yksi laskentajärjestelmä. Yksi tämän toimintamallin merkittävimmistä seurauksista on ollut se, että sisäinen laskenta on ainakin periaatteessa koko ajan reaaliajassa. (Granlund & Malmi 2004, 54.) Sisäisen laskennan raportteja käyttävät päätöksenteossa ja liiketoiminnan ohjauksessa yrityksen johto, hallitus, projektipäälliköt, kustannuspaikkavastaavat, asiakasvastaavat, liikepaikkavastaavat jne. Lisäksi johdolla on käytössään omat yhteenvetoraportit. (Lahti & Salminen 2014, 177–185.)

2.3 Perinteinen taloushallinto

Perinteisessä taloushallinnossa kirjanpito tapahtuu yleisesti paperisten tositteiden ja tiliotteiden avulla. Paperiset tositteet saapuvat postitse tai tuotuna. Nämä käydään läpi yksi kerrallaan ja viedään manuaalisesti kirjanpito-ohjelmaan. Paperiset tositteet on säilytettävä, mikä vaatii runsaasti arkistointitilaa. (Saloranta 30.10.2012.)

Perinteisellä tavalla hoidettu taloushallinto lisää kahdenkertaista työtä ja on tehotonta. Yksittäinen paperitosite käsitellään useaan kertaan ja monen ihmisen toimesta, mikä kasvattaa taloushallinnossa sattuvien virheiden määrää. Tositteita käsitellään ensiksi asiakasyrityksessä ja uudestaan tilitoimistossa, jossa ammattilaisen tekemä manuaalinen työ lisää kustannuksia. (Helanto ym. 2013, 12–13.)

Paperilaskujen käsittely sisältää lukuisia käsin tehtäviä työvaiheita. Asiakasyrityksen tulee laatia, tulostaa ja postittaa myyntilaskut asiakkaille, sekä käsitellä, tarkastaa, hyväksyä ja maksaa ostolaskut. Näistä tulee kerätä tiedot ja toimittaa ne tilitoimistoon, jossa ne käsitellään uudestaan, tiliöidään ja syötetään kirjanpito-ohjelmaan sekä mapitetaan. Myös materiaalin tulostaminen ja postittaminen aiheuttaa kustannuksia työmäärän lisäksi. Kirjanpityö voidaan tavallisesti aloittaa vasta kuukauden päätyttyä, kun asiakas on toimittanut kuitit, laskut ja tiliotteet kirjanpitäjälle. Tämä aiheuttaa ongelmia kirjanpitäjän näkökulmasta aikataulutuksessa ja työn kustannustehokkuudessa. Tavallisesti samaan aikaan saapuvien asiakkaiden tositteet kasaavat työtä pienelle ajanjaksolle, jolloin työtä ei ole mahdollista suorittaa valmiiksi kovin nopeasti. (Helanto ym. 2013, 12–13.)

Taloushallinnon raportit ovat tärkeä yrityksen johdon työkalu. Perinteisessä taloushallinnossa ei ole mahdollista saada tietoa asiakkaan tuoreista tositteista ja tapahtumista, mikä vaikeuttaa konsultointia. Asiakasyritys ei saa tarvitsemaansa apua päätöksentekoon, jos taloushallinnon raportoinnissa on suuri viive. Koska kirjanpidollisesti kuukausi saadaan päätökseen vasta arvolisäveron maksupäivänä tarkoittaa se sitä, että johdolla on käytössä vasta toissa kuukauden lukuja auttamassa päätöksenteossa. (Helanto ym. 2013, 49–51.)

2.4 Sähköinen taloushallinto

Nykyaikaiset ohjelmistoratkaisut ja sähköiset prosessit ovat tehostaneet työntekoa. Asiakasyritykselle voikin olla vaikea perustella taloushallinnon hoitoa tavalla, jossa korkeakoulutetun taloushallinnon asiantuntijan aika kuluu suurelta osin manuaalisiin rutiinistöihin ja tiedon etsimiseen. Asiakkaat kaipaavat ajantasaista tietoa yrityksen tilasta ja viiveellä saapuvat raportit eivät ole omiaan lisäämään asiakastytyvyyttä. (Helanto ym. 2013, 12–13.)

Sähköinen taloushallinto tarjoaa vaihtoehdon taloushallinnon tehtävien hoitamiseen. Taloushallinnolta vaaditaan yhä kokonaisvaltaisempaa osaamista ja rutiineja pyritään mahdollisimman hyvin automatisoimaan ja tehostamaan. Verkkolaskut ovat yleistyneet viimeisen kymmenen vuoden aikana merkittävästi, mikä on lisännyt taloushallinnon laatua ja tehokkuutta. (Helanto ym. 2013, 13.)

Kirjanpitäjien toimenkuvan muuttuminen monipuolisemmaksi ja asiakaslähtoisemmäksi on aiheuttanut huolta työmäärän vähentymisestä. Taloushallinnon ulkoistamisen myötä on kuitenkin huomattu taloushallintoammattilaisten töiden lisääntyneen. Tämä on pitänyt sisällään työnkuvan muutosta asiantuntijan suuntaan. (Kinnunen 2012.)

Automaation myötä tilitoimistoilla avautuu mahdollisuus suunnata resursseja tuottavammin ja myydä asiakkaalleen muutakin kuin tallennustyötä. Työn tehostuessa voidaan palvelella useampia asiakkaita samalla henkilömäärällä ja parantaa siten asiakaskannattavuutta. Tilitoimistojen ansaintalogiikkaan tulee täten muutoksia ja etenkin tuntiperusteisessa hinnoittelussa on vaarana, että tilitoimistotyön tehokkuuden kasvaessa ei saavuteta kumpaakin osapuolta hyödyttävää hinnoittelumallia. (Helanto ym. 2013, 18.)

Taloushallintoliiton puheenjohtaja Vuokko Mäkistä haastatellaan artikkelissa ”Historian kirjaamisesta asiakastyöhön” (Tilisanomat 4/2014) automaation kasvusta taloushallinnossa. Mäkisen mukaan automaatiikka tulee väistämättä kehittymään ja lisääntymään. Tavoitteena on saada kerättyä tieto suoraan sen synty lähteiltä, ilman erillistä tallennusta järjestelmiin. Uusia järjestelmiä on kehitettävä, jotta päästäisiin reaaliaikaisen tiedon pariin ja taloushallinnon ammattilaiset irtautuisivat kokonaan tiedon tallennustehtävistä sen analysointiin ja poikkeumiin puuttumiseen. (Jokinen 2014, 16–19.)

Jotta sähköisestä taloushallinnosta saataisiin kaikki hyöty irti, on yrityksen huomioitava varsinkin verkkolaskujen vastaanoton ja laskujen lähettämisen onnistuminen. Kaikilta toimittajilta ja on pyydettävä laskut verkkolaskuina mahdollisuuksien mukaan. Toisena vaihtoehtona on käyttää skannauspalvelua, johon paperiset ostolaskut ohjataan. Myyntilaskut lähetetään kaikille verkkolaskuina, myös henkilöasiakkaille verkkopankkiin jos mahdollista. Tulostinpalvelun avulla myös postitse toimitettavat laskut voidaan lähettää sähköisesti. Verkkolaskutuksen avulla voidaan tuottaa selviä säästöjä yritykselle, kuten taulukosta 1 nähdään. (Helanto ym. 2013, 32–33.)

Taulukko 1 Verkkolaskutus säästää tutkitusti aikaa ja rahaa. (Helanto ym. 2013, 33.)

	Vastaanotto		Lähettäminen		Yhteensä	
	aika	euro	aika	euro	aika	euro
Paperilasku	14 min	28,80 €	10,5 min	18,50 €	24,5 min	47,35 €
Verkkolasku	1 min	3,30 €	6 min	10,80 €	7 min	14,10 €

3 Kirjanpitäjän muuttuva työnkuva

Taloushallinnon palvelut, joihin kirjanpito- ja taloushallintoala kuuluu, on yksi vanhimmista osaamisintensiivisten liike-elämän palvelujen sektoreista. Nämä palvelut ovat kehittyneet hitaasti ja toiminta on ollut vain osin ammatillistunutta. 1990-luvun jälkipuoliskosta lähtien on taloushallintoala joutunut muuttumaan kansainvälistymisen ja tietotekniikan kehittymisen myötä. Ala on kehityksen seurauksesta alkanut ammattimaistumaan ja kytkeytymään tiiviisti yhteen muihin liike-elämän palvelualoihin. Neuvonta- ja analysointipalvelujen merkitys kasvaa lakisääteisten tehtävien rinnalla. Tehtävät tulevat jatkossa liittymään entistä enemmän yritysjohdon päätöksenteon tukemiseen ja sitä kautta kilpailukyvyyn ylläpitämiseen ja kehittämiseen sen lisäksi, että yrityksille tarjotaan jopa juridista konsultointia ja veroneuvontaa. (Metsä-Tokila 2011, 36.)

Taloushallintoalalla henkilöstörakenne ja henkilöstön saanti ovat ongelmia. Myös tilitoimistoyrittäjien keski-ikä on melko korkea. Suurten kasvukeskusten ulkopuolella toimivat pienet asiakasyritykset keskittyvät edelleen vain lakisääteisten tehtävien hoitoon. Myös tietotekniikan käytön puutteet ovat heidän ongelmanaan, mikä hidastaa kirjanpidon automatisoitumista ja työn luonteen muuttumista neuvontapainotteiseksi. (Metsä-Tokila 2011, 36.)

Tilitoimiston henkilöstön tärkein ammattitaito on perinteisesti liittynyt itse laskentataitoon ja siihen liittyvään ohjeistukseen. Näihin taitoihin merkonomi- ja tradenomien koulutus antaa vielä hyvät valmiudet. Laskentarutiinien automatisoitumisen myötä tärkeämmiksi taidoiksi nousee prosessien kokonaisymmärrys, varmistus ja kontrollointi. Tukeakseen enemmän sisäistä laskentaa ja johdon päätöksen tekoa, vaaditaan kirjanpitäjiltä enemmän kykyä tarkoituksenmukaiseen johdon raportointiin. Arviointikyvyn kehittäminen on tärkeää tilitoimistojen nykyisessä murrostilassa, jossa teknisestä osaamisesta tulee helposti itsetarkoitus. (Metsä-Tokila 2011, 37.)

3.1 Perinteinen kirjanpityö

Kinnusen mukaan (2012) perinteinen kirjanpityö pitää sisällään pääasiassa toistuvia ja rutiininomaisia töitä, joissa laskentaosaaminen on ollut kirjanpitäjien tärkein taito. Laskujen käsittelyssä onkin monta päällekkäistä toimintoa. Samat ostolaskut kirjataan sekä verkkopankkiin että kirjanpitojärjestelmään. Yrittäjän laatimat myyntilaskut toimitetaan sekä asiakkaalle että kirjanpitäjälle, joka puolestaan kirjaa laskut kirjanpitoon. Asiakkuudenhallinta voi olla työlästä, jos asiakasrekisteri, myyntireskontra, sekä kirjanpito ovat erillään ja tietojen yhdistely eri järjestelmistä ei onnistu. (Sirkiä 2014.)

Perinteinen kirjanpito tapahtuu viiveellä, josta johtuu että kirjanpito ja reskontra eivät ole ajan tasalla. Viivettä aiheutuu esimerkiksi paperisten tositteiden kierrättämisestä. Raportit ovat yleensä vähintäänkin kuukauden vanhoja, koska kyseisen kuukauden raportteja ei voi laatia ennen kuin koko kauden tositemateriaali on koossa. (Sirkiä 2014.)

Paperilla olevan tiedon kierrättäminen ja tallentaminen voi olla alussa helpompaa käsitellä kuin tietokonejärjestelmän käyttö, mutta vanhojen tietojen etsiminen paperitositteista on aikaa vievää ja vaikeaa. Paperisten tositteiden säilyttäminen mapeissa vie myös paljon säilytystilaa. (Sirkiä 2014.)

3.2 Sähköinen kirjanpityö

Kaikkein eniten sähköinen taloushallinto vaikuttaa tilitoimistoissa työskentelevien kirjanpittäjien arkeen. Myynti- ja ostolaskuprosesseihin liittyvä tallennustyö voi kattaa usein 80 % kirjanpitäjän työstä, mikä tulee vähenemään merkittävästi sähköistymisen myötä. (Helanto ym. 2013, 22.)

Kirjanpityö on sähköistymisen myötä kehittymässä kohti analyyttisempää roolia. Taloushallinnon automatisoituminen muuttaa kirjanpitäjän työnkuvan perinteisestä rekisteröintityöstä asiantuntija- ja konsulttitehtävien kautta kokonaisvaltaiseen työhön johdon tukena. Kehityksen myötä osa perinteisistä töistä tulee häviämään, tai niille määritellään uusia vaatimustasoja. Ammattilaiselle pitäisi näin jäädä enemmän aikaa controllerin ja raportoinnin tehtäviin. Tämä kehitys on johtanut joissain tapauksissa taloushenkilöstön vähentämiseen tai uudelleen koulutukseen. (Granlund & Malmi 2004, 14–18.)

Tilitoimistoalalla edellytetään jatkossa taitoja, jotka merkitsevät muutosta aiempaan osaamiseen ja koulutukseen. Vaadittavista taidoista keskeisimpään asemaan ovat noussemassa asiakasvalmiudet, sosiaalisuus, myyntiosaaminen ja konsultointi. Myös kykyä käyttää englantia työkielenä tullaan vaatimaan enemmän osassa kansainvälistymiseen tähtäävissä yrityksissä. (Metsä-Tokila 2011, 38.)

Tärkeimmät osaamisalueet tilitoimistoalalla ovat (Taloushallinnon palvelut 2011, 38.)

- laskentaosaaminen
- kirjanpidon ohjelmien hallinta
- säädöspohjan tuntemus
- asiakasvalmiudet ja myyntitihenkeys
- neuvonta- ja konsultointitaidot
- kielitaito sekä toimialaosaaminen.

Tietotekniikan kehittymisen myötä kirjanpito tulee olemaan entistä enemmän yhteydessä muihin taloushallinnon osiin ja se syntyy automaattisesti muiden toimintojen yhteydessä. Laskelmia ja raportteja voidaan tehdä milloin ja missä vain. (Metsä-Tokila 2011, 40) Etätyön mahdollisuus helpottaa kaikkien tilitoimistossa työskentelevien arkea. Kirjanpitäjillä on mahdollisuus tehdä töitä kotona tai asiakkaan luona. Tämä tuo joustavuutta kirjanpitäjän arkeen ja antaa vapaammat kädet työpäivän suunnitteluun. (Helanto ym. 2013, 22.)

Tutkimusten mukaan Suomi on etätyöhön siirtymisen kärkimaita Euroopassa. Etätyön tekeminen on Suomen ympäristökeskuksen mukaan seitsenkertaistunut vuodesta 1990 vuoteen 2008 ja kasvun ennustetaan myös jatkuvan. Työ ja Terveys tutkimuksen mukaan 15 % suomalaisesta työvoimasta tekee etätöitä ja heistäkin lähes joka toinen viikoittain. Etätyöllä on positiivisia vaikutuksia työntekijälle sekä työnantajalle. Rauhallinen työympäristö, sekä työn joustavuus ja rytmittäminen omien tarpeiden mukaan lisää työtyytyväisyyttä. Työntekijän tuottavuus paranee kun työrauhaa ja keskittymistä ei häiritse toimiston äänet ja turhat keskeytykset. Etätyö on myös ympäristöteko pienentäen hiilidioksidipäästöjä työmatkojen vähenemisen myötä. Työmatkaliikenteen väheneminen tasoittaa ruuhka-aiheita, mikä pienentää ympäristön kuormittumista. (Suomen ympäristökeskus 2011.)

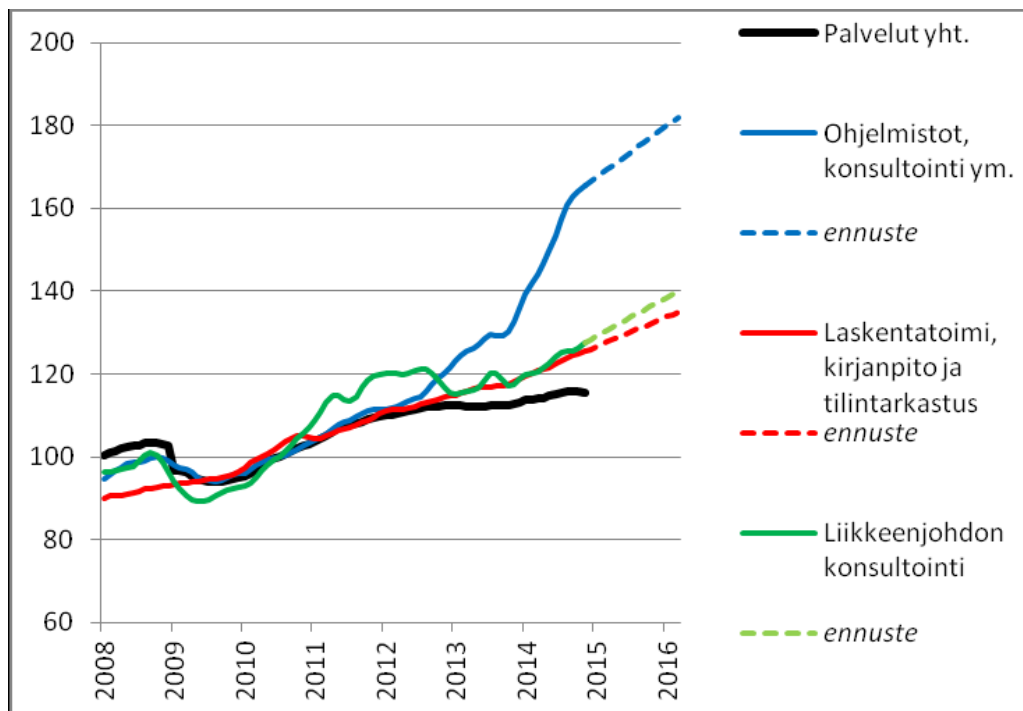
Suomen Akatemian Space tutkimushankkeen tutkijan Satu Ojalan mukaan etätyö vaatii tekijältään sekä työn psyykkistä hallintaa että vapaa- ja perheajan oikeuttamisen taitoa. Nämä hallinnan taidot vaativat usein elämänkokemusta, jonka myötä ne kehittyvät. Etätyön on myös sanottu pelastavan työuria, kun terveydelliset syyt hankaloittavat työskentelyä toimistolla. Kotona työskentely voi olla keino jatkaa työtä. (Työterveyslaitos & Microsoft Oy 2013.)

Yhteyden pito asiakkaan ja kirjanpitäjän välillä voi muodostua sähköisen taloushallinnon myötä tiiviimmäksi, koska asiakkaan pääsy katselemaan ja käsittelemään tietoja herättää asiakkaan mielenkiintoa taloushallintoa kohtaan. (Helanto ym. 2013, 58.)

4 Toimiala nyt

Taloushallintoala jakautuu kahteen osakokonaisuuteen: tilitoimistoihin ja tilintarkastustoihin. Taloushallintoala on aiemmin keskittynyt pääasiassa lakisääteisten tehtävien hoitoon. Viime aikoina alan palvelut ovat monipuolistuneet ja muuttuneet entistä enemmän asiakasyritysten liikkeenjohdon neuvontapalveluiksi. Tietotekniikan avulla rutiinipalvelut ovat siirtymässä automaattisesti hoidettaviksi. Ala on yksi tärkeä talouden osakoko-

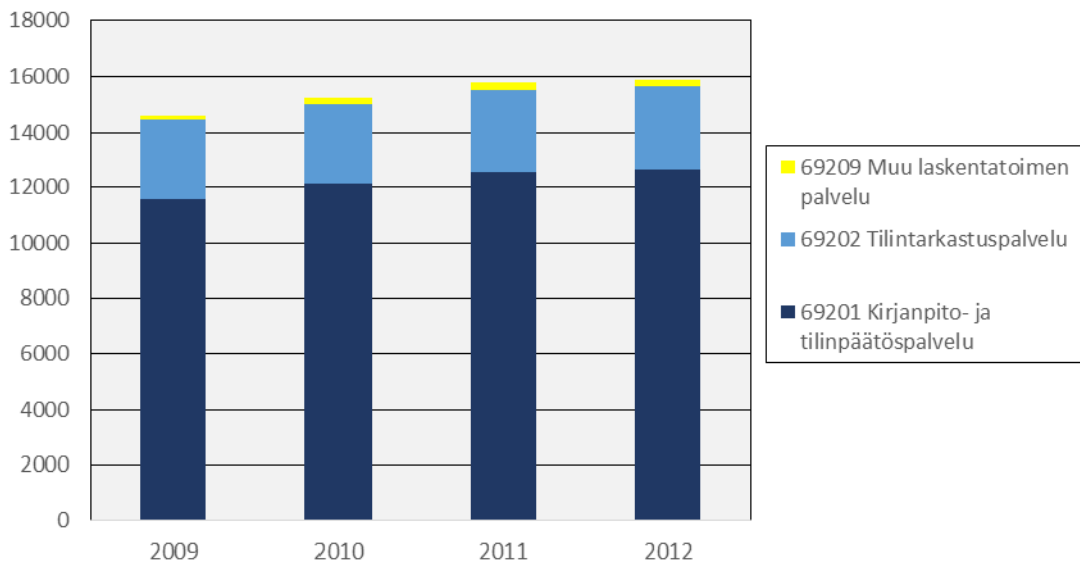
naisuus ja sen odotetaan jatkavan kasvuaan talouden epävakasta näkemyksistä huolimatta. (Metsä-Tokila 2011, 7.)



Kuvio 5 Liike-elämän palveluiden liikevaihto 2008–11/2014 ja ennuste helmikuuhun 2016 (Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus 2015.)

Taloushallinnon palvelut ovat osa laajempaa liike-elämän palvelujen toimialaa. Toimiala kokonaisuutena on kasvanut länsimaissa jo noin kolmen vuosikymmenen ajan. Palvelujen kasvavasta roolista kertoo se, että kuluttajat ovat yhä enemmän valmiita käyttämään suuremman osan tuloistaan palveluihin. Liike-elämän palvelut pitävät sisällään niin sanotut osaamisintensiiviset alatoimialat, johon taloushallinnon toimiala kuuluu. Osaamisintensiivisillä liike-elämän palveluilla tarkoitetaan niitä yritysten toisille yrityksille tai julkiselle sektorille tuottamia palveluja, joissa asiantuntijatoiminnalla on erityisen suuri merkitys. (Metsä-Tokila 2011, 9-10.)

Kuviossa 6 on esitetty taloushallinnon palvelujen henkilöstömäärän vuosittainen kehitys alatoimialoittain vuodesta 2009 vuoteen 2012, jolta viimeisimmät tiedot ovat saatavissa. Koko toimialalla kasvu on ollut jatkuvaa ja vakaata yleisestä epävarmuudesta huolimatta. 2000-luvun lopulla kehitys on kuitenkin kääntynyt suhteellisen hitaaksi verrattuna esimerkiksi vuosien 1993–2003 kasvuun. Tänä aikana ala kasvoi henkilöstömäärässä mitatessa 69 %. (Metsä-Tokila 2011, 18.)



Kuvio 6 Henkilöstömäärän kehitys taloushallinnon palveluissa vuosina 2009–2012. (Toimiala Online/Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri)

Taloushallinnon palvelujen kasvusta valtaosa on tapahtunut suurimmalla alatoimialalla eli kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluissa. Koko toimialan suhteellinen kasvu vuosina 2009–2012 oli 8,1 %. Kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelut kasvoivat 9,3 % ja tilintarkastuspalvelut 5,2 %. Muu laskentatoimen palvelu, johon kuuluu muualle luokittelemattomat laskentatoimen palvelut yrityksille ja luonnollisille henkilöille, on kuitenkin kasvanut toimialoista suhteessa eniten 80 % kasvulla kyseisinä vuosina. Vielä vuosina 2006–2009 tilintarkastuspalvelut olivat kasvaneet 18 % verrattuna kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluiden 15 prosenttiin. Kasvun vuosittaista vaihtelua on kuitenkin esiintynyt kaikilla alatoimialoilla. (Metsä-Tokila 2011, 18.)

Tilitoimistoalan kehityssuuntia Taloushallinnon palvelut julkaisun (Metsä-Tokila 2011, 41.) mukaan ovat

- perinteisestä kirjanpidosta kohti johdon laskentatoimen kehittämistä
- tietotekniikan kehittyminen: paperiton kirjanpito, sähköiset ilmoitukset, pilvipalvelut, taloushallinnon järjestelmien vuokrauspalvelut, sähköinen arkistointi
- alan jakautuminen pieniin ja suuriin toimijoihin, pienten toimistojen epävarma asema
- yritysten taloushallinnon ulkoistaminen, edistyneimpien tilitoimistojen uudet kasvumahdollisuudet
- kilpailu tilintarkastustoimistojen kanssa taloushallinnon konsultoinnin alueella
- tulevaisuuskirjanpidon kehittyminen yritysten ennakoitintoiminnan tueksi.

5 Empiirinen tutkimus

Tutkimuksen päämääränä on selvittää muutosta tilitoimistoyrityksen kirjanpitäjien työnkuvaan taloushallinnon sähköistymisen myötä. Seuraavissa luvuissa esitellään kohdeyritys ja käytössä oleva sähköinen taloushallinnon ohjelmisto. Käyn läpi tutkimuskysymykset- ja menetelmät, jonka jälkeen seuraa tulosten analysointi. Osio loppuu tutkimuksen yhteenvetoon ja pohdinta kappaleeseen, jossa arvioin tutkimustuloksia ja opinnäytetyötä kokonaisuutena.

5.1 Talouskonsultointi Mertaaja Oy

Talouskonsultointi Mertaaja Oy on uudenlainen Taloushallintoliiton auktorisoima sähköinen tilitoimisto. Tilitoimisto hyödyntää nykyaikaista tekniikkaa sekä asiakaspalvelussa että sisäisesti. Yritys on ollut alusta asti kehittämässä sähköistä Procountor-taloushallintojärjestelmää ja on puhtaasti Procountoriin keskittynyt toimisto. Yrityksessä työskentelee 16 kirjanpitäjää. (Talouskonsultointi Mertaaja Oy. 2009.)

Mertaajat tarjoavat taloushallinnon palveluita asiakkaalle. Palvelut ovat jaettu kahteen osaan: itsepalveluun ja täyshoitoon. Itsepalvelussa asiakasyritys hoitaa itse osto- ja kululaskut Procountorilla maksuun saakka. Myyntilaskujen teko, saamisten valvonta ja yksinkertaiset palkkojen maksut kuuluvat asiakkaan vastuulle. Täysihoidossa asiakas hoitaa vain osto- ja kululaskujen tarkastamisen ja hyväksymisen sekä ilmoitukset muuttuneista palkkaperusteista. Muut toimet hoitaa tilitoimisto. Palvelun sisältö räätälöidään aina asiakaskohtaisesti tarpeiden mukaan. Asiakkaat ovat tyypillisesti 5 - 300 hengen asiantuntijaorganisaatioita. Mertaajilla on tytäryhtiö ADD Taloushallinto Oy, joka toimii samalla konseptilla kuin emoyhtiö. (Talouskonsultointi Mertaaja Oy. 2009.)

Talouskonsultointi Mertaaja on etätöyöorganisaatio. Täyssähköinen taloushallintojärjestelmä mahdollistaa etätöyön tekemisen, koska kaikki kirjanpitoaineistot ovat sähköisessä muodossa. Kirjanpitäjät työskentelevät kokopäiväisesti kotoa käsin. Tämä luo vaatimuksia henkilöstölle, joka koostuu kokeneista huippuosaajista. Kirjanpitäjistä noin puolella on KLT-tutkinto ja kaikilla useamman vuoden tilitoimistokokemus takanaan. Henkilöstöltä vaaditaan hyvää itsetuntoa ja luottamusta omaan osaamiseen ja tekemiseen. (Mertaaja 20.11.2014)

5.2 ProCountor

Procountor International Oy on johtava kotimainen sähköinen taloushallinnon ohjelmistotalo. Procountor tarjoaa asiakkailleen pilvipalveluna toimivan taloushallinnon ohjelmiston

ja oheispalvelut yhdellä sovelluksella. Procountor-ohjelmistoa käyttää yli 10000 yritystä ja 400 tilitoimistoa. Procountor Oy on osa Accountor-konsernia, joka tarjoaa talous- ja palkkahallinnon palveluita ja ohjelmistoja useissa maissa. Procountor on osa konsernin ohjelmistodivisioonaa, johon kuuluvat myös Mepco, MaraPlan, TyövuoroVelho, Tikon ja Ecom. (Procountor 2015.)

Procountor mahdollistaa yrityksen ja tilitoimiston pääsyn samoihin tietoihin. Kaikki myyntilaskut lähetetään Procountorista, ostolaskut saapuvat suoraan Procountoriin ja kuitit tallennetaan suoraan samaan järjestelmään. Asiakkaiden käytettävissä on myös Procountor Mobile kännykkäsovellus kululaskujen tekoon ja kuittien liittämiseen. Tilitoimisto voi hyödyntää työssään tehokasta kirjanpidon automaatiota, jolloin kirjanpidon manuaaliset virheet vähenevät. (Procountor 2015.)

5.3 Tutkimuskysymykset- ja menetelmät

Tutkimuksella halutaan selvittää kirjanpitäjien työnkuvan muuttamista taloushallinnon sähköistymisen myötä. Monen kirjanpitäjän aloittaessa työt Talouskonsultointi Mertaojalla ovat heidän työskentelyrutiinit ja työtehtävät muuttuneet. Mertaojilla haluttiin selvittää millaisia positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia tällä muutoksella on työntekijöihin ollut.

Tutkimus toteutettiin haastattelemalla tilitoimiston kirjanpitäjiä. Menetelmätapana on käytetty kvalitatiivista tutkimusta. Otannan koko ei ole suuri, joten pystyin toteuttamaan aineiston keruun sähköpostin välityksellä lähettämilläni avoimilla tutkimuskysymyksillä.

Opinnäytetyöllä pyritään selvittämään sähköistymisen vaikutuksia kirjanpitäjien työnkuvaan. Pääkysymyksen selvittämiseksi on vastattava seuraaviin alakysymyksiin:

- 1) Miten kirjanpitäjän työtehtävät ovat muuttuneet sähköistymisen myötä?
- 2) Mitä muutoksia sähköistyminen on tuonut kirjanpitäjän työntekoon?
- 3) Miten sähköistyminen on vaikuttanut kirjanpitäjän ajankäyttöön?

5.4 Haastattelut

Lähdin selvittämään Talouskonsultointi Mertaoja Oy:n kirjanpitäjien mielipiteitä ja kokemuksia heidän työnkuvansa muuttumisesta siirryttäessä sähköisen taloushallinnon pariin. Kasasin yhdessä Anne Mertaojan kanssa kysymykset, joiden avulla saataisiin kerättyä hyödyllistä tietoa sekä tutkielmaa että yrityksen kehittämistä varten.

Kysymykset käsittelivät kirjanpitäjien näkemyksiä heidän työntekonsa muuttumisesta siirtäessä sähköiseen taloushallintojärjestelmään, sekä vertailua perinteiseen kirjanpitotaan. Taloushallintojärjestelmän ollessa erittäin suuri vaikuttaja työntekoon kysyimme mielipiteitä Procountor-ohjelmasta ja sen käytettävyydestä. Kirjanpitäjiltä haluttiin myös kysyä mielipidettä yrityksen käytössä olevista toimintatavoista koskien tehtävien- ja vastuunjakoa sähköisessä maailmassa.

Kysely lähetettiin kahdelletoista yrityksen kirjanpitäjälle, joista kyselyyn vastasi seitsemän kirjanpitäjää. Vastausprosentti oli tällöin 58,3 %, joka oli omasta mielestäni pieni pettymys. Kysely lähetettiin kirjanpitäjille pari viikkoa ennen joulua ja vastaus aikaa annoin vuoden loppuun asti. Joulukiireet saattoivat vaikuttaa joidenkin vastauksien uupumiseen, mutta halusin saada haastattelut tehtyä ennen kevään tilinpäätösvaiheen tuomia työkiireitä.

5.4.1 Työnteon muutos

Kirjanpitäjiltä kysyttiin, miten työnteko on muuttunut kirjanpitäjien alettua käyttää sähköistä taloushallintojärjestelmää. Vastauksista nousee esiin tyytyväisyys etätönn mahdollisuuteen ja vapaaseen ajankäyttöön. Työnteko on myös vastausten mukaan selkeytynyt ja nopeutunut kun mappien selaus on jäänyt pois.

”Muutos on ollut hyvin oleellinen. On ihan eri asia aloittaa työpäivä kotona silloin kun siltä tuntuu, kuin että pitäisi olla kello 8.00 jossain toimistolla. Matkat jää pois ja työajan voi valita täysin vapaasti.”

”Paperien käsin käsittely on poistunut kokonaan, myyntilaskuja ei tarvitse enää itse postittaa, ostolaskujen käsin tallennus on jäänyt lähes kokonaan pois. Tietotekniikka on jättänyt enemmän aikaa asiakkaan palvelemiseen ja auttamiseen yrittäjän arjessa.”

5.4.2 Työn sisällön muutos

Työn sisältö on kyselyn perusteella muuttunut tallennustyöstä analyttisempään ja asiakasta konsultoivaan suuntaan. Paperien selaamisen ja käsin kirjoittamisen myötä ajankäytöstä on tullut tehokkaampaa ja asiakasta palvelevampaa. Kaksi kirjanpitäjää ei kuitenkaan kokenut työn sisällön suuresti muuttuneen.

”Se on muuttunut enemmän konsultoivampaan tekemiseen ja asioiden kokonaisvaltainen ymmärtäminen korostuu.”

Perinteisen tallennustyön vähentyminen on mahdollistanut kirjanpitäjien keskittymisen tapahtumien tarkastamiseen, analysointiin ja asiakkaan neuvontaan.

”Varsinainen sisältö on muuttunut tallentamisesta analysointiin ja tarkastukseen.”

”Mukaan on tullut enemmän analyttistä otetta ja asiakkaan neuvontaa.”

5.4.3 Vaikutukset ajankäyttöön

Sähköistyminen on tuonut vapauksia ajankäyttöön. Työ ei ole enää aika- ja paikkarajoitteinen. Vapaa-aikaa jää enemmän ja työpäivän voi pilkkoa helposti osiin, mikä helpottaa henkilökohtaista asiointia päivisin. Automatiikka on nopeuttanut työntekoa, mikä on lyhentänyt töihin kuluvaan aikaan.

”Sähköistyminen mahdollistaa työskentelyn mistä vain, joten ajankäyttö on paljon tehokkaampaa. Tämä antaa myös vapauden suunnitella omaa työaikaa aiempaa enemmän, kun ei ole sidottu fyysiseen työpaikkaan.”

Kirjanpitäjien vastauksissa neljä toi esiin vapauden suunnitella oma työaika parhaaksi katsomallaan tavalla. Kahdessa vastauksessa todettiin työntekoon kuluvan ajan vähentyneen.

”Työtä ei ole pakko tehdä periaatteella kahdeksasta neljään. Sen voi jakaa omien tarpeiden mukaan.”

”Vapaa-aikaa on enemmän ja töitä voi periaatteessa tehdä silloin kun siltä tuntuu.”

5.4.4 Procountor ja sen hallinta

Procountor ohjelmistoa pidetään hyvänä ja toimivana ratkaisuna. Sähköisen järjestelmän käyttöönotto ilman aikaisempaa kokemusta vastaavista ohjelmistoista voi olla hankalaa, mutta ilmeisesti järjestelmä on nopeasti opeteltavissa hallitsemaan.

”Selkeä, toimiva ja helppokäyttöinen. Pysyy lakien ja säädösten muuttuvassa maailmassa mukana.”

Opastusta ohjelmiston käyttöä varten on saatu kirjanpitäjien mukaan tarpeeksi. Ohjelmisto on kuitenkin kokoajan kehittyvä, mikä tuottaa hankaluuksia uusien ominaisuuksien nopeaan oppimiseen. Kuusi kirjanpitäjää seitsemästä oli sitä mieltä että oli saanut riittävästi

opastusta ohjelmiston käytössä. Yksi oli kuitenkin sitä mieltä, että vasta tekemällä on pääosissa oppinut hallitsemaan ohjelmiston.

"Koulutusta on ollut riittävästi tarjolla mutta kyllä itsekkin on joutunut uhraamaan aika paljon aikaa ohjelmiston käyttöön varsinkin alussa."

Procountor julkaisi uuden selainpohjan, joka ei ole Java-pohjainen. Uusi Procountor on kahden kirjanpitäjän mielestä hidastanut käytettävyyttä. Kahdessa vastauksessa mainittiin myös puutteita joidenkin lakisääteisten ilmoituksien lähettämisen mahdollisuuksista suoraan järjestelmän kautta. Myös pienempiä huomioita annettiin sivujen sisältämien tietojen määrästä, kuten dimensioiden näkymisestä myös laskun hyväksymisillä. Palkkalaskenta-osiota kuvailtiin myös kankeaksi.

"Palkanlaskenta-osio hiukan kankea, joitakin vuosi-ilmoituksia (vakuutusyhtiöt, TVR) joutuu lähettämään muuta kautta."

"Uusi versio on mielestäni hankala. Käytän mieluummin vanhaa versiota."

5.4.5 Sähköisen taloushallinnon hyödyt

Suurimpana hyötynä sähköisessä taloushallinnossa nähtiin ajankäytön vapaus ja etätyö, mitkä mainittiin kuudessa vastauksessa seitsemästä. Nämä antavat mahdollisuuden joustavaan työskentelyyn omilla ehdoilla. Sähköisen työn hyötyjä olivat työnkuvan muuttuminen mielekkäämmäksi rutiinitöiden vähennyttyä. Kirjanpidon nopeutuminen ja virheiden väheneminen koettiin myös mielekkääksi.

"Mahdollistaa reissaamisen ja etätyöt."

"Suuria hyötyjä on kaksi. Toinen niistä on ajankäytön vapaus; on tosi nastaa, kun ei tarvitse lähteä mihinkään joka aamu ja voi tehdä töitä silloin kun se itselle sopii. Toinen niistä on työnkuvan muuttuminen mielekkäämmäksi; tarkastaminen on mielekkäämpää kuin rutiinitallentaminen."

5.4.6 Sähköisen taloushallinnon haitat

Haittoja sähköisessä taloushallinnossa nähtiin paljon vähemmän kuin hyötyjä. Neljä kirjanpitäjää ei löytänyt haittoja sähköisessä taloushallinnossa. Muissa vastauksissa mainittiin kiristyneet aikataulut, kiire ja kärsimättömyys ja loman pitämisen vaikeutuminen. Sähköisyys on luonut kärsimättömän ilmapiirin, jossa kaikki halutaan tehtäväksi heti ja nope-

asti. Myös viranomaisten sanotaan kiristävän omia aikataulujaan, joka heijastuu sitten kirjanpitäjän työhön. Helppo tavoitettavuus on vaikeuttanut irtautumista työstä ja lomien pitäminen voi olla hankalaa.

”Kiire ja kärsimättömyys, kaikki halutaan tehtäväksi heti, lomien pitäminen on tullut koko ajan vaikeammaksi, yksittäiset päivät onnistuvat mutta muutoin tämän työn ja sähköpostin kanssa on naimisissa.”

6 Pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia sähköisen taloushallinnon vaikutuksia kirjanpitäjän työnkuvaan. Työnkuva onkin joutunut kehittymään uusien teknisten mahdollisuuksien myötä. Sähköinen taloushallinto on jo tätä päivää eikä tulevaisuuden tavoite, kuten Talouskonsultointi Mertaajan kaltainen yritys-konsepti todistaa.

Työnkuvan muuttuminen kohti analyyttisempää ja konsultoivampaa työtä on otettava huomioon jo koulutusasteella. Tekniikan kehitys on tällä hetkellä niin nopeaa, että ihmisten ja organisaatioiden on vaikea pysyä sen mukana. (Granlund & Malmi 2004, 13.) Taloushallinnon alalle suuntaavien ihmisten koulutus tulisikin sisältää enemmän erilaisten taloushallinnon ohjelmistojen opettelua, sekä tiedon keruuta ja sen analysointia koulutus-tasosta huolimatta. Automaation lisääntyessä kirjanpitäjällä on enemmän aikaa keskittyä raporttien tuottamiseen. Tästä syystä perinteisesti sisäisen- ja ulkoisen laskennan opintoja tulisi osata yhdistellä oikealla tavalla, jotta saisi suurimman hyödyn kirjanpitäjän työhön suuntautuessa.

6.1 Tutkimuksen johtopäätökset ja luotettavuus

Kirjanpitäjien työnteko on muuttunut selvästi sähköisen taloushallinnon myötä. Etätyö antaa mahdollisuuden tehdä työtä ilman aika- ja paikkarajoituksia, kuten haastatteluista tulee ilmi. Haastattelun vastaukset ovatkin linjassa Helannon ym. (2013, 22) kanssa, joiden mukaan etätyön mahdollisuus helpottaa kaikkien tilitoimistossa työskentelevien arkea. Kirjanpitäjillä on mahdollisuus tehdä töitä kotona tai asiakkaan luona. Tämä tuo joustavuutta kirjanpitäjän arkeen ja antaa vapaammat kädet työpäivän suunnitteluun.

Sähköisen taloushallinnon järjestelmällä on suuri merkitys kirjanpitäjän työhön. Järjestelmältä vaaditaan sujuvaa ja tehokasta toimintaa. Järjestelmiä tulee kehittää ja päivittää jatkuvasti, jotta ne pysyvät tekniikan ja taloushallinnon vaatimuksien kehittymisen mukana. Kirjanpitäjät ovatkin yksimielisesti sitä mieltä, että Procountor ohjelmisto on heidän käyttöönsä sopiva ja toimiva ratkaisu. Uuden ohjelmiston opetteleminen voi viedä kuitenkin aikaa, jolloin vaaditaan ohjelmiston tuottajalta osaavaa opastusta ja selkeitä ohjeita järjestelmän nopeampaan kokonaisvaltaiseen hallitsemiseen.

Kehitettävää Procountor ohjelmistosta kuitenkin löytyi. Kirjanpitäjien mielestä uudistettu Procountor ei ole käytettävyydeltään alkuperäisen Java pohjaisen järjestelmän tasolla. Palkanlaskentaohjelmaa kuvailtiin kankeaksi käyttää ja vielä kaikkia viranomaisilmoituksia ei pysty lähettämään suoraan ohjelmasta.

Perinteinen tallennustyö on vaihtunut sähköistymisen myötä tarkastukseen ja tulosten analysointiin. Työn sisältö on analyttisempää ja konsultoivaa. Kirjanpitäjät kuvasivat vastauksessaan työn olevan nopeampaa ja mielekkäämpää tallennustyön vähentymisen myötä. Automaation kasvaessa aikaa on jäänyt enemmän asiakaskontakteille ja konsultoinille. Helannon ym. (2013, 58) mukaan yhteyden pito asiakkaan ja kirjanpitäjän välillä voi muodostua sähköisen taloushallinnon myötä tiiviimmäksi. Haastatteluissa selvisi että ainakin osaa kirjanpitäjistä tiiviimpi yhteydenpito ja helppo tavoitettavuus haittaavat työstä irtautumista loman aikana.

Kysyttäessä sähköisen taloushallinnon haitoista kirjanpitäjä mainitsi että: ”Tämän kaltainen itsenäinen työ ei varmasti sovellu kaikille. Toiset tarvitsevat enemmän päivittäisiä kontakteja työkavereiden kanssa. Työssä vaaditaan tietynlaista itsekuria ja vastuuntuntoa omista tekemisistä. Määräajoista kiinni pitäminen ja työtehtävien täyttäminen ei voi perustua vain toisen valvontaan.” Samankaltaiseen johtopäätökseen oli päässyt tutkija Ojala (Suomen ympäristökeskus 2013.), jonka mukaan etätyö vaatii tekijältään sekä työn psyykkistä hallintaa että vapaa- ja perheajan oikeuttamisen taitoa.

Tutkimukseen vastanneiden kirjanpitäjien työhistoria on erilainen ja lähtökohdat kokonaan sähköiseen työhön vaihtelevat. Toiset ovat käyttäneet jo aikaisemmin erilaisia sähköisiä taloushallinto-ohjelmia ja toisilla ei ole aikaisempaa kokemusta näistä. Kirjanpitäjien taustat ovat siis vaikuttaneet haastattelun vastauksiin. Kauan ohjelmaa käyttäneiden oli helpompi vastata kysymyksiin, kuin heillä joilla ei vastaavaa kokemusta ollut. Kirjanpitäjän työnkuvan muuttumista on myös vaikea kuvailla, jos aikaisempi työhistoria on ollut tehtäväkvaltaan erilainen kuin nykyinen työ. Tutkimustulokset ovat kuitenkin hyvin linjassa teoriaosuuden kanssa. Haastattelussa ei ollut yhtäkään yllättävää tai muista poikkeavaa vastausta.

Tarkemman ja paremmin analysoitavan tuloksen olisi saanut, jos olisi suorittanut kvantitatiivisen tutkimuksen. Silloin olisi voinut kysyä vielä tarkempia kysymyksiä ja valmiiden vastaus vaihtoehtojen avulla tulokset olisi voinut mitata paremmin.

6.2 Jatkotutkimus ja itsearviointi

Tutkimusta voisi lähteä laajentamaan suorittamalla samankaltaisen tutkimuksen toisessa sähköisen taloushallinnon yrityksessä. Toisenlaisen tutkimuksen voisi myös tehdä keskittymällä pienempään kirjanpitäjän työnkuvaan vaikuttavaan aiheeseen kuten etätyöhön. Etätyön vaikutuksia voisi lähestyä vielä tarkemmalla otteella kuin tässä työssä. Se nousi

kuitenkin haastattelujen mukaan suurimmaksi muutokseksi työnkuvassa siirryttäessä sähköiseen taloushallintoon.

Opinnäytetyön teko sujui pitkälti itselle antamissani rajoissa. Turhan paljon työtä jätin kuitenkin prosessin viimeiselle neljännekselle. Prosessin alussa paljon aikaa vei työn aiheen etsiminen ja sen rajaaminen. Työskentelylle synnytti katkoja väliaikaisesti lisääntyneet työt ja viimeisten kurssien suorittaminen samaan aikaan. Opinnäytetyö alkoi valmistua vauhdilla vasta, kun järjestin itselleni aikaa keskittyä yhtäjaksoiseen työskentelyyn.

Jälkikäteen tarkasteltaessa muuttaisin haastattelun kysymyksiä paremmin mukailemaan teoriaosuutta. Lisäisin ja tarkentaisin kysymyksiä, jolloin niiden analysointi olisi helpompaa ja saisi yhteneväisempiä vastauksia. Kysymysten laajuuden vuoksi niiden tulkinta ja vastausten asettelun vastuu oli liiaksi haastateltavilla.

Työskennellessäni opinnäytetyön parissa opin paljon sähköisen taloushallinnon kehityksestä viime vuosikymmeninä tähän päivään asti. Kaikki taloushallinnon työkokemukseni on sähköisen taloushallinnon parista, joten oli mielenkiintoista perehtyä perinteisen kirjanpitotavan menetelmiin.

Lähteet

Ahvenniemi, J. 2014. Uusi taloushallinto 2025. Tilisanomat. Luettavissa:
<http://www.tilisanomat.fi/kolumni/uusi-taloushallinto-2025>. Luettu: 26.2.2015.

Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus. 2.4.2015. Kevään 2015 toimialojen näkymät. Liike-elämän palvelut. Työ- ja elinkeinoministeriö. Helsinki. Luettavissa:
http://www.temtoimialapalvelu.fi/files/2391/Toimialanakymat_K2015_liike_elaman_palvelut_020415.pdf. Luettu: 27.4.2015.

Granlund, M. & Malmi, T. 2004. Tietotekniikan mahdollisuudet taloushallinnon kehittämisessä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Helanto, L., Kaisaniemi, T., Koskinen, K., Kuntola, K. & Siivola, M. 2013. Taloushallinto. Nyt. Tilitoimistoammattilaisen opas sähköiseen taloushallintoon. ProCoun-
tor International Oy. Saarijärven Offset Oy

Jokinen, J. 2014. Taloushallintoliiton puheenjohtaja Vuokko Mäkinen: Historian kirjaamisesta asiakastyöhön. Tilisanomat, 4, s. 16–19.

Kinnunen, H. 2012. Kirjanpitäjien muutosmatka on alkanut. Luettavissa:
<http://www.tuloslaskelma.fi/fi/kirjanpit%C3%A4jien-muutosmatka-alkanut>. Luettu: 17.2.2015.

TEM 2014. Kirjanpitolainsäädännön muutokset –työryhmä. Työ- ja elinkeinoministeriö. Pienyrityshelpotukset ja vuoden 2013 tilinpäätösdirektiivi – Kirjanpitolainsäädännön muutokset –työryhmän mietintö. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys 48/2014. Helsinki Luettavissa:
https://www.tem.fi/files/41224/TEMjul_48_2014_web_22102014.pdf. Luettu: 16.3.2015

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinta. Talentum Media Oy. Helsinki.

Mertaoja, A. 20.11.2014. Toimitusjohtaja. Tehokkaat toimintatavat tilitoimistotyössä – täyssähköisen tilitoimiston arkea. Wanha Satama. Procountorin Tilitoimistopäivä. Helsinki.

Metsä-Tokila, T. 19.10.2011. Taloushallinnon palvelut. Toimialaraportit. Työ- ja elinkeino-
ministeriö. Helsinki.

Neilimo, K. & Uusi-Rauva, E. 2005. Johdon laskentatoimi. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Poutanen, P. 2007. Tilitoimistotyö alkaa vihdoinkin sähköistyä. Digitoday. Luettavissa:
[http://www.digitoday.fi/data/2007/08/21/tilitoimistotyö-alkaa-vihdoin-
sahkoistyä/200720135/66](http://www.digitoday.fi/data/2007/08/21/tilitoimistotyö-alkaa-vihdoinkin-sähköistyä/200720135/66). Luettu: 17.2.2015.

Procountor Oy. 2015. Luettavissa: <http://www.procountor.com/yritys/>. Luettu: 14.4.2015.

Saloranta, T. 30.10.2012. Mitä kirjanpitäjä tekee - perinteinen paperinen kirjanpito. Blogi –
Tujun tilitoimisto. Luettavissa:
<http://www.tujuntilitoimisto.fi/blogi/2012/10/30/11#sthash.MmVd4be0.dpuf>. Luettu:
20.2.2015.

Suomen ympäristökeskus. 10.8.2011. Kansallinen etätyöpäivä haastaa suomalaiset jous-
taviin työtapoihin. Luettavissa: [http://www.syke.fi/fi-
FI/SYKE_Info/Viestintaaineistot/Tiedotteet/Kansallinen_etatyopaiva_haastaa_suomalai%2
82154%29](http://www.syke.fi/fi-FI/SYKE_Info/Viestintaaineistot/Tiedotteet/Kansallinen_etatyopaiva_haastaa_suomalai%282154%29). Luettu: 7.5.2015.

Sirkiä, J. 2014. Sähköisen taloushallinnon ja perinteisen kirjanpidon vertailua. Luettavissa:
<http://www.relipe.com/palvelut/vertailu.html>. Luettu: 7.5.2015.

Talouskonsultointi Mertaaja Oy. 2009. Luettavissa:
<http://www.talouskonsultointimertaaja.fi/index.html>. Luettu: 14.4.2015.

Tomperi, S. 2013. Käytännön kirjanpito. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Työterveyslaitos & Microsoft Oy. 19.9.2013. Etätyö vaatii uudenlaisia esimiestaitoja - Kan-
sallinen etätyöpäivä haastaa kokeilemaan etätyötä. Luettavissa:
http://www.etatyopaiva.fi/fi/etatyö_vaatii_uudenlaisia_esimiestaitoja. Luettu: 7.5.2015.

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset kirjanpitäjille

- Miten kuvailisit työntekosi muuttuneen aloitettuaasi käyttämään sähköistä taloushallinto järjestelmää?
- Onko työsi sisältö muuttunut perinteiseen kirjanpitotapaan verrattuna?
- Miten sähköistyminen on vaikuttanut ajankäyttöösi?
- Minkälainen olisi optimaalinen tehtävien-/vastuunjako sähköisessä maailmassa, nykyinen toimintatapa vai jotenkin muutettu?
- Mitä mieltä olet Procountor ohjelmistosta?
- Oletko saanut riittävästi opastusta ohjelmiston käytössä?
- Mitä kehitettävää Procountor ohjelmistossa on?
- Mitä hyötyä sähköisessä taloushallinnosta on sinulle?
- Mitä haittaa sähköisessä taloushallinnosta on sinulle?